

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ, ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан економічного факультету

« _____ » _____ 2019 р.
А.В. Череп

МІКРОЕКОНОМІКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

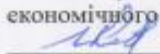
освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

Укладач: Переверзева А.В., к.е.н., доцент міжнародної економіки,
природних ресурсів та економіки міжнародного туризму

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри міжнародної економіки,
природних ресурсів та економіки міжнародного
туризму

Протокол № 1 від "21" серпня 2019 р.
Завідувач кафедри Д.І. Бабіндра

Ухвалено науково-методичною радою
економічного факультету

Протокол №1 від "21" серпня 2019 р.
Голова науково-методичної ради
економічного факультету
 І.І. Колобердянюк

2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість розділів – 2	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	нормативна	
		Професійної та практичної підготовки	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»	Рік підготовки:	
	Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»	1 - й	-й
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 3 самостійна робота – 4,5	Рівень вищої освіти: бакалаврський	32 год.	8 год.
		Практичні	
		16 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		72 год.	108 год.
		Вид підсумкового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Мікроекономіка» є формування ринково-орієнтованого економічного світогляду учасника суспільного виробництва, здатного до діяльності економіста-фахівця або самостійної підприємницької діяльності; оволодіння універсальним інструментарієм прийняття раціональних господарських рішень.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Мікроекономіка» є: визначення та розуміння мікроекономічних явищ та понять; поглиблення теоретичних знань з мікроекономіки; опанування методів мікроекономічного моделювання і аналізу; використання результатів мікроекономічного аналізу для розробки та прийняття ефективних управлінських рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- предмет і основні категорії курсу «Мікроекономіка»;
- поняття корисності благ та моделей їх вибору, поведінку споживачів;
- базові умови ведення підприємницької діяльності та її результати;
- особливості поведінки економічних суб'єктів на різних типах ринків;
- економічні умови виробництва та пропонування економічних благ;

- умови функціонування ринків ресурсів виробництва.

уміти:

- використовувати основні категорії мікроекономіки;
- розраховувати оптимальні споживчі кошики;
- визначати корисність економічних благ;
- моделювати поведінку споживача та продавця економічних благ;
- розраховувати економічні результати діяльності підприємств на різних типах ринків товарів і послуг;
- розраховувати економічну ефективність використання ресурсів виробництва.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетентностей):

Загальні (універсальні):

- вміння працювати автономно та в команді;
- уміння оперувати методологією наукового апарату (проблема, ідея, мета, завдання; об'єкт, предмет, гіпотеза дослідження);
- здатність знаходити нове в явищах, виявляти в них невідомі зв'язки й закономірності; адаптуватися до адаптації та дії в новій ситуації; здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, самостійне набуття й використання новітніх знань і умінь,
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність застосовувати комп'ютерну техніку та сучасну інформаційну та комунікаційну технологій;
- здатність спілкуватися із неспеціалістами, включаючи формування навичок до викладання;
- здатність спілкуватися з нефахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей);
- здатність працювати в міжнародному контексті; надавати складну комплексну інформацію у стислій формі усно та/або письмово із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та відповідною діловою мовою у тому числі іноземною.

Спеціальні (фахові):

- проведення аналітичних досліджень за допомогою надбаних знань та відповідних спеціальних методів;
- здатність досліджувати поведінку індивідуальних господарюючих суб'єктів на основі аналітичних розрахунків;
- здатність комплексно вивчати і аналізувати різні типи ринкових структур;
- здатність оцінювати ефективність діяльності індивідуальних господарюючих суб'єктів;
- здатність проводити комплексний аналіз специфіки ринкових структур;
- здатність формувати проблеми та знаходити шляхи їх вирішення, спираючись на знання з мікроекономіки.

Міждисциплінарні зв'язки. Базовими для вивчення курсу «Мікроекономіка» є такі дисципліни: «Економічна теорія», «Економічна історія», «Історія економічної думки». Математичною базою курсу є дисципліни «Вища математика», «Математичні методи дослідження операцій». Знання, отримані в результаті вивчення курсу «Мікроекономіка» стануть основою для вивчення дисциплін «Макроекономіка» та «Державне регулювання економіки», закладуть підґрунтя для подальшого вивчення багатьох інших економічних дисциплін, допоможуть при виконанні курсових та дипломних робіт.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. «Теорія поведінки споживача»

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Альтернативні витрати виробництва; гіпотеза; дедукція; індукція; макроекономіка; мікроекономіка; нормативна мікроекономіка; позитивна мікроекономіка; предмет мікроекономіки; принципи (закони); обмеженість ресурсів.

Тема 2. Теорія граничної корисності та поведінка споживача

Бюджетна лінія; гранична корисність; гранична норма заміщення; корисність; кардиналістська теорія корисності; карта кривих байдужості; крива байдужості; ординалістська теорія корисності; рівновага споживача; сукупна корисність.

Тема 3. Ординалістська концепція поведінки споживача

Бюджетна лінія; гранична норма заміщення; досконалі комплементарні блага; досконалі субститути; еквіваринціальний принцип; карта кривих байдужості; крива байдужості; «модель бажаного»; «модель можливого»; нахил бюджетної лінії; рівновага споживача.

Тема 4. Аналіз поведінки споживача

Диверсифікація; ефект доходу; ефект заміщення; ефект Слуцького; ефект Хікса; ефект сноба; ефект Веблена; крива "дохід-споживання"; крива "ціна-споживання"; криві Енгеля; невизначеність; ризик; товари Гіффена.

Тема 5. Попит, пропозиція та їх взаємодія

Абсолютно еластичний попит; Абсолютно нееластичний попит; взаємодоповнюючі товари; взаємозамінні товари; еластичний попит; закон попиту; закон пропозиції; коефіцієнт еластичності попиту за доходом; коефіцієнт перехресної еластичності попиту; коефіцієнт цінової еластичності попиту; коефіцієнт цінової еластичності пропозиції; крива попиту; крива пропозиції; недоброякісні товари; нееластичний попит; нормальні товари; обсяг попиту; обсяг пропозиції; попит одиничної еластичності; принцип спадної граничної корисності; ринковий попит; ринкова пропозиція; ринкова рівновага.

Тема 6. Підприємство як суб'єкт мікроекономіки

Виробництво; виробнича функція; гранична норма технологічного заміщення; граничний продукт фактора виробництва; довгостроковий період; загальний обсяг продукту; ізокванта; ізокоста; карта ізоквант;

короткостроковий період; негативний ефект масштабу виробництва; незмінний ефект масштабу виробництва; позитивний ефект масштабу виробництва; продуктивність праці; середній продукт фактора виробництва.

Тема 7. Варіація факторів (чинників) виробництва, оптимум виробника

Виробнича функція; гранична норма технологічного заміщення (MRTS); граничний продукт капіталу; граничний продукт праці; ефект масштабу; закон спадної віддачі; ізокванта; капітал; карта ізоквант; праця; частинна варіація факторів виробництва.

Тема 8. Виробничі витрати

Бухгалтерські витрати; граничні витрати; граничний продукт; довгострокові граничні витрати; довгострокові середні витрати; економічні витрати; неявні витрати; середні змінні витрати; середні постійні витрати; середні сукупні витрати; сукупні витрати; сукупні змінні витрати; сукупні постійні витрати; явні витрати.

Розділ 2. «Ринки факторів (чинників) виробництва. Ринкова система: рівновага та ефективність»

Тема 9. Ринок досконалої конкуренції

Галузь з постійними витратами; граничний дохід; досконала конкуренція; крива пропозиції конкурентної фірми; крива пропозиції галузі на короткострокових тимчасових інтервалах; нормальний прибуток; нульовий економічний прибуток; середній дохід; ситуація $MSC = MSB$; ситуація $MR = MC$; ситуація $MR = MC = P$; точка беззбитковості (критичного обсягу виробництва); точка ліквідації; «ціноодержувач».

Тема 10. Ринок монополії

Бар'єри для доступу в галузь; граничний дохід; досконала монополія; легальна монополія; ліцензії; максимізація загального доходу; монополія; патенти; природна монополія; проста монополія; цінова дискримінація; чисті втрати суспільства (соціальна ціна монополії).

Тема 11. Ринок монополістичної конкуренції

Бар'єри входження; диференціація продукту; економічний прибуток; монополістична конкуренція; недосконала конкуренція; нецінова конкуренція; нормальний прибуток; спадаюча крива попиту.

Тема 12. Олігопольний ринок

Дуополія; картель; олігополія; модель «ламаної кривої попиту»; модель «лідерство в цінах»; рівновага Бертрана; рівновага Курно; рівновага Неша; цінова війна; ціноутворення за принципом «витрати плюс»; таємна змова.

Тема №13. Похідний попит

Граничний продукт у грошовому вираженні; граничні витрати на ресурс; ефект заміщення; ефект обсягу продукції; похідний попит; правило мінімізації витрат; правило максимізації прибутку.

Підприємство як суб'єкт мікроекономіки												
Тема 7. Варіація факторів (чинників) виробництва, оптимум виробника		1	1	-	2	6	-	-	-	-	4	6
Тема 8. Виробничі витрати		1	1	-	2	6	1	1	-	-	4	6
Разом за розділом 1	15	9	6	-	12	36	3	2	1	-	24	36
Розділ 2 Ринки факторів (чинників) виробництва. Ринкова система: рівновага та ефективність												
Тема 9. Ринок досконалої конкуренції		2	1	-	2	6	-	-	-	-	4	6
Тема 10. Ринок монополії		2	1	-	2	6	-	-	-	-	4	6
Тема 11. Ринок монополістичної конкуренції		2	-	-	2	6	-	-	-	-	4	6
Тема 12. Олігопольний ринок		2	-	-	4	6	-	-	-	-	4	6
Тема 13. Похідний попит		2	1	-	-	-	-	-	-	-	6	6
Тема 14. Ринок праці		2	1	-	-	-	3	1	2	-	-	-
Тема 15. Ринок капіталу та ринок земельних ресурсів		2	1	-	-	-	2	1	1	-	-	-
Тема 16. Теорія загальної рівноваги конкурентних ринків		3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за розділом 2	23	17	6	-	10	24	5	2	3	-	22	30
Усього годин	38	26	12	-	22	60	8	4	4	-	46	66

5. Теми лекційних занять

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин	
		Денне відділення	Заочне відділення
1	Предмет і метод мікроекономіки	1	
2	Теорія граничної корисності та поведінка споживача	1	
3	Ординалістська концепція поведінки споживача	1	

4	Аналіз поведінки споживача	1	
5	Попит, пропозиція та їх взаємодія	1	1
6	Підприємство як суб'єкт мікроекономіки	2	
7	Варіація факторів (чинників) виробництва, оптимум виробника	1	
8	Виробничі витрати	1	1
9	Ринок досконалої конкуренції	2	
10	Ринок монополії	2	
11	Ринок монополістичної конкуренції	2	
12	Олігопольний ринок	2	
13	Похідний попит	2	
14	Ринок праці	2	1
15	Ринок капіталу та ринок земельних ресурсів	2	1
16	Теорія загальної рівноваги конкурентних ринків	3	
Разом		26	4

6. Теми практичних занять

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин	
		Денне відділення	Заочне відділення
1	Предмет і метод мікроекономіки	-	-
2	Теорія граничної корисності та поведінка споживача	1	-
3	Ординалістська концепція поведінки споживача	1	-
4	Аналіз поведінки споживача	1	-
5	Попит, пропозиція та їх взаємодія	1	1
6	Підприємство як суб'єкт мікроекономіки	-	-
7	Варіація факторів (чинників) виробництва, оптимум виробника	1	-
8	Виробничі витрати	1	-
9	Ринок досконалої конкуренції	1	-
10	Ринок монополії	1	-
11	Ринок монополістичної конкуренції	-	-
12	Олігопольний ринок	-	-
13	Похідний попит	1	-
14	Ринок праці	1	2
15	Ринок капіталу та ринок земельних ресурсів	1	1
16	Теорія загальної рівноваги конкурентних ринків	1	-
Разом		12	4

7. Самостійна робота

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин	
		Денне відділення	Заочне відділення
1	Предмет і метод мікроекономіки	-	-
2	Теорія граничної корисності та поведінка	8	10

	споживача		
3	Ординалістська концепція поведінки споживача	8	10
4	Аналіз поведінки споживача	8	10
5	Попит, пропозиція та їх взаємодія	8	10
6	Підприємство як суб'єкт мікроекономіки	-	-
7	Варіація факторів (чинників) виробництва, оптимум виробника	8	10
8	Виробничі витрати	8	10
9	Ринок досконалої конкуренції	6	10
10	Ринок монополії	6	10
11	Ринок монополістичної конкуренції	6	10
12	Олігопольний ринок	10	10
13	Похідний попит	-	12
14	Ринок праці	-	-
15	Ринок капіталу та ринок земельних ресурсів	-	-
16	Теорія загальної рівноваги конкурентних ринків	-	-
Разом		82	112

Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання полягає у виконанні графоаналітичних вправ з 4 тем. Вправи виконуються у зошиті письмово. Кожен студент отримує варіант залежно від свого номеру у журналі. Умови завдань та вимоги до виконання й оформлення містяться у системі Moodle. За виконане в повному обсязі індивідуальне завдання студент отримує 20 балів.

8. Види контролю і система накопичення балів

№ з/п	Вид контролю (заходів)/кількість контрольних заходів/кількість балів	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Робота студента на практичних заняттях: - відповідь на питання – 1; - виконання тестів – 1; - вирішення задач – 2 - виконання завдань самостійної роботи – 1.	6	5	30
2	Виконання індивідуальної роботи	4	0-20	20
3	Контрольне тестування за матеріалом 1 розділу	1	0-15	15
4	Контрольне тестування за матеріалом 2 розділу	1	0-15	15
5	Екзамен	1	20	20
	Усього	9		100

1. Робота студента на практичних заняттях:
 - відповідь на питання практичного заняття та участь в обговоренні інших питань – 1 бал;
 - виконання тестів – 0,1 бала за кожну правильну відповідь. Всього 10 тестів. Максимальна кількість – 1 бал;
 - вирішення задач – 2 бали.
 - виконання завдань самостійної роботи в повному обсязі – 1 бал.
2. Виконання індивідуальної роботи – 20 балів (зараховується до екзамену).
3. Контрольне тестування за матеріалом 1 розділу. Всього 15 тестів. 1 бал за кожну правильну відповідь на тест із обґрунтуванням, без обґрунтування – 0,5 бала. Максимальна кількість – 15 балів.
4. Контрольне тестування за матеріалом 2 розділу. Всього 15 тестів. 1 бал за кожну правильну відповідь на тест із обґрунтуванням, без обґрунтування – 0,5 бала. Максимальна кількість – 15 балів.
5. Екзаменаційна робота складається :
 - визначення категорій (5 категорій, 0,5 балів за кожне правильне визначення). Максимальна кількість – 2,5 бали;
 - теоретичні питання (2 теоретичних питання). Повне розкриття теоретичного питання – 5 балів за кожне. Максимальна кількість – 10 балів.
 - тести (10 тестів, 0,25 бали за кожну правильну відповідь). Максимальна кількість – 2,5 бали;
 - задача. Максимальна кількість балів за правильне вирішення задачі – 5 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		ЕЕкзамен	ЗЗалік
A	90 – 100 (відмінно)	55 (відмінно)	ЗЗараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Уфімцева О.Ю. Мікроекономіка. Курс лекцій: підручник. Дніпропетровськ: [б. в.], 2012. 172 с.

2. Рудий М.М., Власенко Ю. Г. Мікроекономіка: навчально-методичний посібник. Київ: Національний університет біоресурсів і природокористування, 2013. 244 с.

3. Мікроекономіка: підручник / [А.П. Наливайко, Л.А. Азьмук, П.Г. Банщиков та ін.] ; за наук. ред. А.П. Наливайка. Київ: КНЕУ, 2011. 446 с.

4. Ватаманюк З.Г., Панчишин С.М. Економічна теорія: Макро- і мікроекономіка. Київ: Альтернативи, 2001. 606 с.

5. Денисенко М.П. Макро- та мікроекономіка: теоретичні аспекти. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Київ: ЦУЛ, 2013. 728 с.

6. Калініченко О.В. Мікроекономіка : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2008. 472 с.

7. Андреюк Н.В. Мікроекономіка: навчальний посібник. Київ : Кондор, 2004. 176 с.

8. Рудий М. М., Жебка В.В. Мікроекономіка: навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2008. 360 с.

9. Базилевич В. Д. Мікроекономіка : практикум. Київ : Знання, 2012. 491 с.

10. Гронтковська Г. Е., Косік А.Ф. Мікроекономіка. Практикум: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 418 с.

Додаткова:

1. Кулішов В.В. Мікроекономіка: основи теорії і практикум: навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2008. 252 с.

2. Наріжна Л.Д., Пономарьова Мікроекономіка в схемах : навчальний посібник для вузів. Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 156 с.

3. Базилінська О. Я. Мікроекономіка: теорія та практика. Київ : [б. в.], 2007. 272 с.

4. Безугла В. О., Постіл І.І. Мікроекономіка : навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. 288 с.

5. Залюбінська Л.М., Скорик М.Л. Мікроекономіка: підручник. Одеса : Астропринт, 2011. 320 с.

6. Дружиніна В. В., Черноус О. І. Мікроекономіка : навч. посіб. Харків : Мадрид, 2015. 254 с.

7. Петрушенко Ю. М. Мікроекономіка: теорія та приклади розв'язування задач : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Суми : Університетська книга, 2012. 319 с.

8. Попов О. Є. Колесніченко І. М., Литвиненко А. В. Мікроекономіка : навч.-практ. посіб. для самостійного вивчення дисципліни. Харків : ХНЕУ, 2013. 335 с.

9. Тарасевич В. М. Економічна теорія. Мікроекономіка : підручник. Київ : Знання, 2012. 134 с.

Інформаційні ресурси:

1. Конспект лекцій КНЕУ. URL : <http://www.vuzlib.net/mikro/1.htm>.

2. Лабораторія віртуальної літератури. URL : http://www.gaudeamus.omskcity.com/PDF_library_economic_2.html.

3. Моделі поведінки споживача. URL:
<http://fingal.com.ua/content/view/202/39/1/54/>
<http://www.tstu.ru/education/elib/pdf/2008/gerasimov1-1.pdf>.
4. Електронна бібліотека «Gaudeamus». URL :
http://www.gaudeamus.omskcity.com/PDF_library_economic_2.html.
5. Економічна школа. Підручники. URL:
<http://microeconomica.economicus.ru/index1.php?file=1-1>.
6. Економічна школа. 50 лекцій з мікроекономіки. URL :
<http://50.economicus.ru/index.php?ch=2&le=13&r=s&z=0>.
7. Електронний підручник «Мікроекономіка». URL :
http://de.ifmo.ru/bk_netra/page.php?dir=1&tutindex=10&index=16&layer-.

Погоджено _____
 навчальний відділ
 « _____ »

